

Тема 4. Тактика нападу гри футзал.

- 1. Тактика гри у міні-футбол (футзал)**
- 2. Стили гри у міні-футбол (футзал).**
- 3. Навчання тактиці гри у міні-футбол (футзал)**
- 4. Тактика нападу у міні-футболі (футзалі)**
- 5. Подачі і удари м'яча спрямовані партнеру або на ворота.**
- 6. Види атак у міні-футболі (футзалі)**
- 7. Варіанти нападу у міні-футболі (футзалі)**

1. Тактика гри у міні-футбол (футзал)

Якість проведення навчально-тренувального процесу в міні-футболі (футзал) забезпечує безпосередньо не стільки ріст спортивної майстерності гравців, скільки виховання здорових, працездатних і морально стійких громадян України. Тому проблему стратегії і тактики гри, вважаємо, слід розглядати як введення до знань футбольної теорії. Знання з організації, планування та їх втілення в навчально-тренувальному процесі є важливою допомогою в кваліфікованому підході фахівців до особливостей спортивного тренування.

Стратегія - слово грецького походження: у військовій науці - це важлива частина військового мистецтва, ведення військових операцій; у політиці - ведення революційних боїв; у шахах - загальні структурні принципи, якими суперник користується протягом турніру або окремого матчу. У міні-футболі (футзал) під стратегією розуміють процес планування, побудови і спрямування особливостей підготовки та дій команди протягом усього спортивного сезону.

Стратегічна мета є програмною лінією будь-якого футбольного клубу (команди). Вона передбачає, зокрема, зміцнення клубу тренерськими кадрами, гравцями, запрошеними з інших клубів. Зміна гравців відбувається безперервно: одні відходять за віком, інші - через травми та з різних непередбачених причин. Свою стратегію має тривала перспектива досягнення командою кінцевої мети, а досить короткочасну - підготовка до конкретного турніру, окремого відповідального матчу тощо.

Стратегія підготовки до гри характеризується кількісними показниками проведених тренувальних занять і товариських зустрічей, інформацією про особливості гри суперника, передбаченням адекватного тактичного плану, відповідною мотивацією гравців на матч. А крім того, спосіб доставки гравців на матч, особливості харчування та ін.

Усі підрозділи футбольного клубу покликані забезпечувати досягнення стратегічної мети команд, що беруть участь у змаганнях. Для успішного поступу колективу потрібно:

- забезпечити матеріальні та інші умови для підготовки команди;

- забезпечити відповідне планування і проведення тренувального процесу, створення колективу, здатного досягти визначеної мети.

Система гри це основний спосіб гри команди, який визначає особливості розташування і пересування гравців за завданням, встановленим за позиціями в атаці і захисті, спрямованими на досягнення мети. Система гри не дає точних вказівок, як діяти, але окреслює рамки дій, особливості розташування сил на площадці з конкретними ігровими функціями, що впливають з рівня здібностей і підготовленості гравців та якості виконання ними одержаних завдань. Гра у міні-футбол (футзал) це спортивний поєдинок команд, що намагаються реалізувати під час гри тактичні завдання, які, на їхню думку, є вирішальними для здобуття перемоги. Під час гри захист протистоїть атаці, і ці дві фази мають однаково важливе значення в ході матчу.

Протягом гри футболістам доводиться безперервно розв'язувати основні й специфічні тактичні завдання атакуючого та оборонного характеру, що впливають з їхніх функцій в рамках розробленого на гру плану. Гра як в захисній, так і в атакуючій фазі вимагає від гравців оперативного розв'язання ігрових ситуацій, використання для цього різноманітних тактичних засобів. Тому і йдеться про тактику гри в обороні та атаці. Вона має бути скоординованою, і тому в обох цих фазах для правильного розв'язання завдань гравцями використовуються фізичні та технічні можливості за мінливих умов гри.

Стиль гри - це прийоми та дії, які часто повторюються командою і окремими гравцями під час матчу.

2. Стили гри у міні-футбол (футзал).

На думку футбольних фахівців, у світі існує кілька стилів гри. Так, скажімо, особливостями гри є застосування гравцями численних коротких передач (на 3 - 5 м). Він вимагає високого рівня техніки і виходів гравців на вільні позиції. Гра ведеться шляхом виконання передач вперед, назад, упоперек, тому гравці розташовуються у вигляді трикутників. Мета цього стилю: довести суперника до втоми за рахунок тривалого збереження м'яча під своїм контролем і мінімальною витратою сил власної команди (тут гравці уникають індивідуальних дій).

Переваги стилю гри:

- тривале володіння м'ячем;
- намагання вести колективну гру;
- гра без м'яча;
- економія сил гравців.

Недоліки стилю гри:

- уповільнення гри (короткі передачі і прийом м'яча);
- повільне оволодіння простором поля.

3. Навчання тактиці гри у міні-футбол (футзал)

Гра у міні-футбол (футзал) - це спортивна боротьба, яка ґрунтується на безпосередньому контакті з суперником у дозволених правилами гри межах, дія досягнення високих показників у міні-футболі (футзал), крім фізичної та технічної підготовки, гравці мусять мати досить високий рівень теоретичних знань. Він і визначає програму навчання тактиці гри.

Вибір тактики гри залежить від багатьох чинників, спричинених внутрішніми та зовнішніми умовами.

Внутрішні умови:

1. Рівень технічної підготовки гравців власної команди та команди суперника.
2. Рівень розвитку рухових якостей (швидкості, сили, витривалості) власної команди та команди суперника.
3. Стан технічної готовності до гри власної команди та команди суперника.

Зовнішні умови:

- стан майданчика (розміри, поверхня);
- місце проведення змагань;
- умови, що впливають із турнірного положення команд, які зустрічаються.

Якщо команда має перевагу в техніці, вона намагається проводити гру різноманітними способами, переходячи на індивідуальні дії. У випадку переваги технічних дій на боці суперника, слід переключатися на зміцнений захист і застосовувати швидкі атаки. Якщо у команди є перевага в кондиційній (фізичній) підготовці, гравцям доцільно використовувати безперервну зміну позицій, "розтягувати" гру по ширині і довжині поля, завдяки чому суперник змушений буде перейти на бігові поєдинки. Для нейтралізації цієї переваги краще перейти на уповільнену гру, уникати індивідуальних дій. Щоб проникнути на половину площадки суперника, застосовуються точні передачі. Вони потрібні ще й для того, щоб не втрачати контроль над м'ячем, захищатися краще позиційно. Якщо перевага суперника у фізичній підготовці не відчувається, тоді вирішального значення набувають, психічні фактори. Тому тренер має займатися розвитком особистості й темпераменту кожного гравця зокрема, тренер мусить, передбачливо оцінювати ситуацію, що панує під час матчу серед своїх гравців і суперників та своєчасно вносити відповідні корективи в тактичні дії своєї команди.

Характеристика спортивної боротьби команд у міні-футболі (футзал).

У міні-футболі (футзал) під час гри між командами існують атакуючі та оборонні форми боротьби.

До атакуючих форм боротьби належать:

- змагання за оволодіння м'ячем;

- створення свободи пересувань для атакуючого гравця з одночасним підвищенням рівня оперативності дій в зоні суперника;
- удари по воротах з різних положень та позицій.

Оборонні форми боротьби, в свою чергу, мають:

- знешкоджувати грамотні атаки суперника, який оволодів м'ячем;
- вибір позиції з метою перехоплення передач і подач;
- не допускати ударів по воротах і повторного оволодіння м'ячем суперником;
- грамотно взаємодіяти і підстраховувати партнерів по обороні.

4. Тактика нападу у міні-футболі (футзалі)

Атаки здійснюються як одним, так і кількома гравцями. Індивідуальні атака складається з ведення м'яча, обведення, фінтів і звичайно завершується ударом по воротах або передачею м'яча партнеру. Цим способом атаки гравці користуються тоді, коли колективні дії неможливі або ускладнені (масований захист, щільне прикривання гравців суперника тощо).

У групових атаках беруть участь не менше двох гравців, їх головним завданням є створення чисельної переваги над суперником на одному із ділянок площадки з метою взяття воріт. Засобами здійснення групових атак є подачі, прийом м'яча, виходи гравців на вільні позиції, з використанням швидкості пересування гравця, або застосування фінтів, щоб завести суперника в оману та відірватися від нього.

5. Подачі і удари м'яча спрямовані партнеру або на ворота.

Розрізняють подачі або передачі м'яча на діагональні, поперечні, довгі, середні, короткі. Крім того, подачі виконуються ще низом. Середні (висотою від колін до голови), верхові (вище голови), а також вперед і назад.

Для проведення атаки гравцям потрібно:

- враховувати чинник часу;
- прискорення темпу гри;
- плавно проводити атаки в умовах вільної гри і у відповідному ритмі;
- застосовувати швидку техніку;
- застосовувати подачі на хід і використовувати зміну місць;
- досягти чисельної переваги на окремих ділянках площадки;
- застосовувати різноманітні варіанти тактичних комбінацій;
- діяти за принципом "усі в атаці, всі в захисті";

Враховувати чинник часу - означає виконувати усі дії швидко (йдеться про блискавичну подачу, неочікуваний удар по воротах, швидкий біг гравця).

Прискорення темпу гри - це прискорення всієї рухової діяльності футболістів: швидка техніка, швидкість рухів, а ще правильне розташування і пересування гравців по площадці. Мається на увазі виходи на вільні позиції, грамотна гра без м'яча.

Під час плавної (вільної) гри команда утримує м'яч під своїм контролем. Це досягається шляхом використання гравцями виходів на вільні позиції і точних передач та подач. Такий спосіб атаки здійснюється внаслідок передач без втрати м'яча.

Ритм гри - це синхронність дій гравців під час передач і виходів на вигідні позиції. Існує загальне правило, згідно з яким атакуючі дії розпочинаються в повільному темпі, але в міру наближення до воріт суперника їх швидкість поступово зростає, а у штрафному майданчику дії атакуючих набувають аритмічного характеру, що значною мірою ускладнює можливість прикривання гравців суперника.

6. Види атак у міні-футболі (футзалі)

У міні-футболі (футзалі) існують атаки швидкі та позиційні. Швидка атака може бути організованою й неорганізованою. Швидка організована атака розпочинається після перехоплення м'яча від суперника на власній половині площадки, в її основі виконання середніх та коротких передач м'яча, де в обороні суперника створилися прогалини.

Швидка неорганізована атака побудована на виконанні швидкої, незапланованої передачі (подачі) м'яча на половину площадки суперника з метою перенесення напрямку гри. Якщо футболіст, який перехоплює м'яч, висунувся далеко вперед, він зобов'язаний діяти індивідуально, вести м'яч ближче до воріт суперника, а партнери, які дещо відстали від нього мають підтягнутися для підтримки його дій.

Якщо швидка атака не вдалася (зірвалася), команда переходить на позиційну атаку. Це трапляється у випадках, коли на своїй половині поля суперник встиг створити рівновагу сил.

Розрізняють два типи позиційних атак:

- а) гра згідно із загальними правилами тактики;
- б) гра згідно з прийнятою тренером схеми гри.

Гра згідно із загальними правилами тактики побудована на широкій взаємодії гравців і натренованих схем гри та вмінні створювати небезпечні для суперника ситуації.

7. Варіанти нападу у міні-футболі (футзалі)

Атака двома нападаючими. Цей спосіб гри, використовується коли у складі команди є двоє швидких нападаючих, які вміють завершувати атаки ударом по воротах. Важливого значення він набуває за умов, коли суперник в захисті застосовує принцип "кожен свого". Тут гравці мають можливість застосовувати передачі м'яча як між висунутими вперед гравцями, так і між тими, котрі підтримують атаку, а це дає змогу проводити дії досить плавно, еластично.

Атака проти посиленого захисту здійснюється шляхом:

- забезпечення власних воріт надійним прикриванням висунутих вперед гравців суперника;
- витягування суперника із зони його воріт через переведення гри до середини

площадки;

- застосування подачі м'яча на вільну територію площадки;
- уникнення проведення атаки, розташувавшись в лінію;
- нанесення ударів по воротах здалеку;
- застосування зміни місць.

Тактика нападу зі стандартних ситуацій

Стандартні ситуації виникають у випадках виходу м'яча за межі площадки, а також після кожного порушення правил гри. Йдеться про початок гри з центру площадки, удар м'яча від воріт, кутовий удар, штрафний і вільний удари, введення м'яча з-за бічної лінії площадки, спірний м'яч.

Під час тактично правильних рішень стандартних ситуацій у гравців розвивається вміння аналізувати, вибрати найоптимальніший варіант здійснення ігрової ситуації і ефективно виконувати її відповідно до конкретних умов.

Після виходу суперника до середини площадки потрібно тримати м'яч під своїм контролем. Один або два гравці підтягуються до своєї зони і точною короткою передачею від своїх воріт розпочинають атаку. Таким чином, гравці команди, що атакує, контролюють гру, оскільки в єдиноборстві з суперником ризикують втратити м'яч уже в зоні підготовки атаки.

Атаки під час введення м'яча з-за бічної лінії. Гравець команди, яка атакує, має знати:

1. Ногами водити м'яч потрібно точно, і тому цей спосіб введення м'яча в гру використовується досить ефективно. Напрямок введення м'яча залежить від зони (оборонна, підготовча, атакуюча) площадки, особливостей розташування партнерів, суперника і особливостей захисних дій.

2. Під час введення м'яча в зоні атаки гравці користуються сигналами з награних комбінацій, зважаючи на які нападаючі намагаються виходити у вільні зони. М'яч, введений гравцеві, який стоїть, неминуче закінчується втратою в індивідуальних єдиноборствах.

3. Аби оволодіти далеко введеним м'ячем в зоні атаки нападаючі мають відповідно розташовуватися: щоб введений м'яч гравець головою міг спрямовувати у ворота або передати партнеру на вихід до подальшого стояка воріт, чи на кут воротарського майданчика.

Під час розігрування м'яча або подачі кутових нападаючим доцільно дотримуватись таких загальних порад:

а) вибір способу виконання кутового удару залежить від технічних і тактичних можливостей команди, яка атакує;

б) напрямок та оберти м'яча під час виконання кутових ударів потрібно змінювати, щоб ускладнити дії захисників. Для нападаючих, які добре володіють ударами ногою та головою, подачу кутового доцільно виконувати без обертів м'яча;

в) напрямки та висоту подач кутових ударів доцільно змінювати. Ударом м'яча, спрямованим на ближчий або подальший стояк воріт, захисники повинні відтягнутися до лінії воротарського майданчика. Кутовий можна подати і простріленим ударом до ближчого стояка, куди виходять гравці з глибини (які вміють вправно грати головою). Під час подач на подальший стояк у гравця є малий кут для удару по воротах, тому м'яч краще передати партнеру, який займає вигіднішу позицію, і так, щоб воротар не мав змоги перехопити м'яч або зіграти на виході з воріт;

г) коротку подачу кутового варто виконувати, якщо суперник має перевагу в рості і добре діє в межах воротарського майданчика. Коротку подачу розігрують по сигналу на удар м'яча і після його ведення виконують передачу партнеру, який виходить на лінію воротарського майданчика з глибини поля і вміє завдавати ударів м'ячем по воротах.

Під час розіграшу вільних та штрафних ударів гравець мусить:

а) максимально використати ситуацію, не віддати м'яч даремно. При розігріші вільних і штрафних ударів першочерговим завданням є виконати точну і швидко передачу, якщо це дозволить суперник. В захисній зоні передачі виконуються здебільшого на короткі відстані (якщо для цього є достатньо часу). В підготовчій зоні передачі також здійснюються на малі відстані, щоб не втратити контроль над м'ячем або щоб підключити до гри футболіста, який висунувся вперед і добре грає головою у воротарському майданчику суперника, та підготувати вигідні для удару умови. Бажаючи не втратити м'яч, гравці звільняються від суперників, виходячи назустріч м'ячу, а якщо захисники повільні, то нападаючі виходять їм за спину. В зоні атаки використовуються всі можливості, щоб завдати удару м'ячем по воротах або хоча б ударом відвернути увагу суперника від партнерів;

б) вільні удари мають виконувати розважливі гравці, які можуть ефективно використати свою перевагу в техніці та фізичній підготовці в конкретних ситуаціях, врахувати відстань, стан поля, виставлену суперником стінку тощо. Неподалік від штрафного майданчика можна використовувати короткі передачі першого або другого партнера (зіграти в стінку). З гострого кута виконують передачі для ударів головою, а також для перенесення гри у штрафний майданчик (коли перед воротами вишиковують стінку). Удару по воротах завдають після короткого розіграшу м'яча вбік, або назад, якщо суперник вишикував стінку, або легко перекидають м'яч через стінку;

в) у будь-якій зоні гравці мають можливість розіграти м'яч точно і швидко. Якщо це штрафний майданчик доцільно намагатися завдати удару по воротах одразу після установки м'яча з місця порушення правил, поки суперник ще не встиг вишикувати стінку. А якщо вона невдала, її можна прострелити або виконати точний удар через стінку. З гострих кутів м'яч краще передати гравцеві, який виходить з глибини для того, щоб завдати удару ногою або головою, використати награні комбінації, як, наприклад, гра в стінку

перед стінкою суперника, пробігти вздовж стінки, вихід на перекинутий через стінку м'яч тощо. Вибір того чи іншого рішення залежить від індивідуальних здібностей гравця та його партнерів по команді, які вміють розважливо взаємодіяти по сигналах;

Якщо спірний м'яч розігрується близько від воріт суперника, нападаючим потрібно розташуватися так, щоб його можна було перехопити і передати партнеру для нанесення удару по воротах.